

Raplamaa Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities of Rapla County

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

06.11.2025 nr 2-10/348-1

Arvamus majandus- ja tööstusministri käskkirja „Rapla maakonnaplaneeringu 2030+“ ja „Pärnu maakonna planeeringu“ maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise lõpetamine“ eelnõu kohta

Olete edastanud Raplamaa Omavalitsuste Liidule (ROL) oma 16.10.2025 kirjaga nr 13-2/2720-2 arvamuse andmiseks majandus- ja tööstusministri käskkirja „Rapla maakonnaplaneeringu 2030+“ ja „Pärnu maakonna planeeringu“ maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise lõpetamine“ eelnõu. Arvamuse olete palunud esitada 15 tööpäeva jooksul.

Varasemalt olete teavitanud meid 15.08.2025 oma kirjaga menetluse alustamisest Rapla ja Pärnu maakonna maavarade teemaplaneeringu ning KSH koostamise lõpetamiseks. Raplamaa Omavalitsuste Liit esitas oma vastuväited 16.09.2025 kirjas nr 2-10/341-1. Andsime omapoolse seisukoha, et meie hinnangul ei ole planeeringu ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise koostamise lõpetamine piisavalt põhjendatud.

Rapla ja Pärnu maakonna maavarade teemaplaneeringu ning KSH koostamise lõpetamise õigusliku alusena osundate planeerimisseaduse paragrahvile 59, mille kohaselt maakonnaplaneeringu koostamise korraldaja (käesoleval juhtumil Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) võib maakonnaplaneeringu koostamise ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise lõpetada eelkõige juhul, kui koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus, või kui planeeringu koostamise eesmärk muutub oluliselt koostamise käigus. Olete esitanud ka omapoolsed kaalutlused.

Tutvunud majandus- ja tööstusministri käskkirja eelnõuga ning arutanud ministri esitatud seisukohti Raplamaa Omavalitsuste Liidu juhatuse 06.11.2025 koosolekul jääb ROL oma varasemate seisukoha juurde, et planeeringu lõpetamise põhjenduseks esitatud kaalutlused ei välista planeeringu elluviimist tulevikus ja ka planeeringu koostamise eesmärk ei oluliselt muutunud. Seetõttu ei ole meie hinnangul planeeringu koostamise lõpetamine piisavalt põhjendatud. Esitame järgnevalt veel kord oma põhjendused.

Vabariigi Valitsuse 05.01.2023 korralduses nr 20 sõnastatakse teemaplaneeringu koostamise eesmärk järgmiselt: „Rapla maakonnaplaneeringu 2030+“ ja „Pärnu maakonna planeeringu“ maavarade teemaplaneeringu koostamise eesmärk on maavarade kaevandamise valdkonnas riiklike strateegiliste maakasutusprioriteetide seadmine, sealhulgas perspektiivsete ehitusmaavarade ja turba uuringualade ning kaevandamisalade paiknemise, samuti olemasolevate karjäärade laiendamise võimaluste kindlaksmääramine koostöös kohaliku omavalitsuse üksuste ja kogukondadega.“

Esiteks on teemaplaneeringu eesmärk maavarade kaevandamise valdkonnas riiklike strateegiliste maakasutusprioriteetide seadmine. Meie hinnangul on pikaajalisi ruumilise arengu suundumusi kajastav maakonna teemaplaneering sobiv instrument strateegiliste prioriteetide kokku leppimiseks ja fikseerimiseks. Demokraatlik ja avalik maakonnaplaneeringu protsess võimaldab tasakaalustada riigi, omavalitsuste ja kogukondade huvid ning leida vajalikud ruumilise arengu suunamiseks vajalikud kompromissid. Maavarade kaevandamise otsuste viimine üksikjuhtudele ei taga terviklikku ja pikaajalist vaadet ruumilisele arengule ning suurendab kohalike konfliktide riski ja vähendab läbipaistvust ja õiguskindlust.

Teiseks viitatakse, et liiva ja kruusa kaevandamise alad on maakonnaplaneeringu mastaabis liiga väikesed (10–20 ha) ning nende kasutamine seostub konkreetsete objektide ehitamisega ega ole ette prognoositav. Leiame, et väiksemad maavarade alad vajavad terviklikku ja tasakaalustatud käsitlust. Maakonnaplaneeringus on võimalik välja tuua vähemasti nende maavarade kasutuselevõtu ja maakonna ruumikasutuse üldised tingimused ja põhimõtted.

Kolmandaks viitatakse Rail Baltic kiirraudtee ehitamise ajakavale ja vajadustele. Vabariigi Valitsuse korralduses puudub viide, et planeeringu algatamise eesmärk on seotud selle taristuprojektiga. Seega ei ole viide sellele planeeringu koostamise lõpetamise kontekstis asjakohane.

Neljandaks ei ole meile päris selge, kuidas konkreetsetelt mõjutab keskkonnaministri määrus turba kaevandamise kohta planeeringut. Meie hinnangul ei välista see turba kaevandamise temaatika käsitlemist planeeringutes. Ka jääb ebaselgeks, kus ja millisel viisil on fikseeritud lubjakivi ja dolokivi kaevandamise alad ja põhimõtted meie maakonnas ning miks nende kaevandamise tulevikuperspektiive ei saa käsitleda teemaplaneeringus.

Viiendaks on meie hinnangul oluline teemaplaneeringu ja KSH koostamise roll keskkonnamõjude terviklikul hindamisel. Menetluste viimisel üksikjuhtude tasandile võib terviklik pilt kaduda ning keskkonnamõjude hindamine jääda väga kitsaks. Viitame, et levimas on kahetsusväärne praktika, mil kaevandusalad tükeldatakse väiksemateks osadeks, et keskkonnamõjude hindamist vältida.

Kuuendaks viitatakse, et varustuskindluse ja nõudluse analüüsi jt planeeringu koostamise käigus tekkinud materjale saab kasutada riigi huvi hindamisel, kaevanduslubade andmisel ja muudel asjakohastel juhtudel. Me näeme ohtu, et kuna nendel materjalidel ei ole legaalselt staatust, siis puudub kohustus nendega arvestada. Nendes esitatud põhimõtted ei ole kehtiva teemaplaneeringuta siduvad ja konkreetne raamistik nende rakendamiseks kohalikes oludes puudub.

Maavarade kaevandamise üle otsustamine ja maavarale ligipääsu tagamine on toimunud senises praktikas läbi riigi üksikotsuste ning seda on käsitletud planeerimistegevusest täiesti eraldi. Meie arvates on see üks peamine põhjus, miks selliste otsuste tegemisel ja elluviimisel tekivad pinged ja probleemid. Avalik planeerimismenetlus oleks sobiv tööriist leida süsteemne kõiki osapooli rahuldav tasakaalustatud lahendus, mis võimaldaks nii maavarade kaevandamist kui kohalikul tasandil vajalikku ruumikasutuse kavandamist ja elluviimist. Meie arvates ei tohiks riik loobuda pikaajaliste lahenduste otsimisest läbi planeeringute, vajadusel planeeringu eesmärgi ajakohastades ja meetodikat kohandades.

Raplamaa Omavalitsuste Liit ei ole nõus maavarade teemaplaneeringu ja KSH koostamise lõpetamisega, kuna meie hinnangul ei ole see piisavalt põhjendatud. Selline tegevus vähendab otsuste läbipaistvust ja kasvatab kaevanduste kavandamisel tekkivaid pingeid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Heiki Hepner
Raplamaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees

Koopia: Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Eesti Linnade ja Valdade Liit

Tavo Kikas
+372 511 4321